

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 20.

**KÖZGAZDASÁGI-
MARKETING
ALAPISMERETEK**

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

A javítás során fel kell tüntetni a részmegoldásért járó részpontszámokat, és meg kell jelölni az előforduló hibákat és tévedéseket.

A pontszámok odaítélésénél a következő elveket kell követni:

1. A teljes pontszám csak hibátlan feladat megoldásért adható meg. Hiányzó válasz esetén a válaszáért adható részpontszámot le kell vonni!
2. Logikailag helyes eljárással, de számolási hibával megoldott feladatnál a részpontszám felét le kell vonni a hibavétés helyén! A feladat későbbi részében a logikailag jó megoldás a tovagyrűző számbeli eltérés ellenére is teljes értékűnek számít, tehát a későbbi részpontszámokat egyetlen hiba miatt nem kell csökkenteni!
3. Logikai hibánál a hibavétés helyén nem jár pont, a további hibátlan lépésekért viszont megadható a fele pontszám.
4. Egy feladatnál csak egy megoldás értékelhető.
5. A számításoknál nem elegendő a végeredmény feltüntetése, a mellékszámításokat, a felhasznált képleteket is fel kell tüntetni!
6. Igaz-hamis kérdéseknél önmagában az I vagy a H megjelölésért 1 pont jár. A hibás megítélés mellett az önmagában szakmailag helyes indoklásért 1 pont adható.
7. A feladatoknál többféle megoldás lehetséges. A javítási útmutatóban közölt eljárástól (szöveges megnevezéstől) eltérő megoldások is lehetnek teljes értékűek, ezekért is teljes pontszám jár.

Az írásbeli vizsgafeladatok pontszámainak összege csak egész szám lehet. Ha az írásbeli vizsga(rész) pontszáma nem egész szám, akkor a matematikai kerekítési szabályai szerint kell eljárni (az öttizedre vagy az a felett végződő pontszámokat felfelé, az öttized alattit pedig lefelé kerekítjük).

Mikroökonómia

I. Feleletválasztós kérdések

3 x 1 = 3 pont

1. c.
2. a.
3. a.

II. Igaz – Hamis állítások

4 x 2 = 8 pont

1. Hamis

Mert a kínálat mennyisége a piacon változatlan árak esetén is emelkedni fog, ezt pedig a görbe jobbra tolódása jelzi.

2. Hamis

Mert a holtteher veszteség az az árutömeg, ami azért nem teremődik meg, mivel monopólium van a piacon.

3. Igaz

A termelési függvény megfelelő pontjaiból levezethetők az átlagtermék és határtermék függvény jellemzői. Az inflexiós pont a határtermék maximumának helyét, a termelési függvényhez húzott érintő az átlagtermék maximumát, míg a termelési függvény maximuma a határtermék nulla értékének helyét jelöli.

4. Hamis

Egy befektetés akkor kifizetődő, ha a befektetés belső kamatlába nagyobb, mint a piaci kamatláb.

III. Definíciók**2 x 2 = 4 pont**

1. Gazdasági hatékonyság:
Gazdaságilag hatékony az a módszer vagy technológia, amely adott termelés mellett a legkisebb költséggel jár vagy adott összköltség mellett legnagyobb a termelési eredmény.

2. Iparági kínálati függvény:
A tökéletesen versenyző vállalatok egyéni kínálati függvényeinek az összegzése.

IV. Számítási és geometriai feladatok**25 pont****1. feladat****11 pont**

1.1.

A fix költség jellemzője, hogy akkor is létezik, ha a termelt mennyiség nulla.

A TC függvénybe behelyettesítve:

$$FC = 784$$

1 pont

1.2.

$$AC = \frac{TC}{q}$$

$$AC = q + 12 + \frac{784}{q}$$

3 pont

1.3.

A feltétel akkor érvényesül, ha $AC = MC$.

$$q + 12 + \frac{784}{q} = 2q + 12$$

innen: $q = 28$

3 pont

AC értéke ekkor: $AC = 28 + 12 + \frac{784}{28} = 68$

2 pont

1.4.

Ha az ár meghaladja az AC függvény minimumát, akkor a vállalat már profitot realizálhat. Tehát 68 Ft feletti ár esetén már profitot realizálhat a vállalkozás.

2 pont

2. feladat **14 pont**

2.1.

Gazdasági profit = számviteli profit – normálprofit

Gazdasági profit = 6 500 – 2 500 = 4000 ezer Ft 2 pont

Gazdasági költség = bevétel – gazdasági profit

Gazdasági költség = 350 000 – 4 000 = 346 000 ezer Ft 2 pont

Számviteli költség = bevétel – számviteli profit

Számviteli költség = 350 000 – 6 500 = 343 500 ezer Ft 2 pont

Explicit költség = számviteli költség – amortizáció

Explicit költség = 343 500 – 1 500 = 342 000 ezer Ft 2 pont

Árubeszerzés = explicit költségek összege – (bérleti díj + munkabér és közterhei + egyéb költségek)

Árubeszerzés = 342 000 – (2 400 + 3 000 + 800) = 335 800 ezer Ft 2 pont

Összes implicit költség = gazdasági költség – explicit költség

Összes implicit költség = 346 000 – 342 000 = 4 000 ezer Ft 2 pont

Megnevezés	Adatok ezer Ft-ban
Árbevétel	350 000,0
Explicit költségek összege	342 000,0
- árubeszerzés értéke	335 800,0
- bérleti díj	2 400,0
- munkabér költség	3 000,0
- egyéb költség	800,0
Implicit költség	4 000,0
- értékcsökkenés	1 500,0
- normálprofit	2 500,0
Számviteli költség	343 500,0
Számviteli profit	6 500,0
Gazdasági költség	346 000,0
Gazdasági profit	4 000,0

2.2.

Igen, megéri a vállalkozást folytatni, mert a gazdasági profit pozitív. 2 pont

V. Kifejtő kérdés

Jellemezze a pozitív és negatív externáliát, ábrázolja az egyéni és társadalmi optimum eltéréseit mindkét esetben! Mutassa be az extern hatások internalizálásának módjait!

10 pont

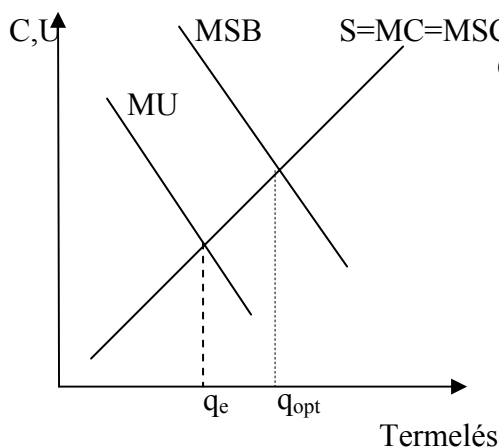
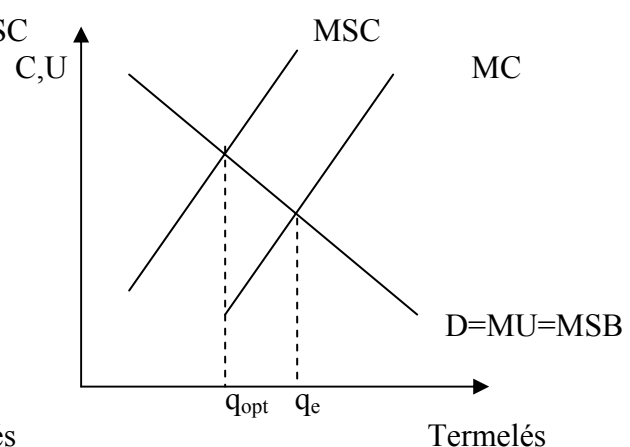
Pozitív externália: a külső hatás kedvezően érinti a befolyásolt szereplőt, azaz a tevékenysége kevesebb költséggel vagy nagyobb hasznossággal jár, mint extern hatás nélkül. A társadalmi határhaszon nagyobb, mint az egyéni.

Ekkor a profitmaximalizáló output kisebb, mint a társadalmilag kívánatos. 2 pont

Negatív externália: a külső hatás a gazdasági szereplőt kedvezőtlenül érinti, azaz az azonos volumenű termelés költségei nőni fognak, vagy azonos mennyiségű fogyasztás mellett a hasznosság csökkenését idézi elő.

Ekkor a profitmaximalizáló output meghaladja a társadalmilag kívánatos mennyiséget. 2 pont

Egyéni optimum az egyéni határköltségek és határhasznok összevetése alapján alakul ki. A társadalmi optimum ezt módosítja, és a társadalmi határhaszon és társadalmi határköltség értékeit veszi figyelembe. Az egyéni és társadalmi értékítélet különbsége az externália. Ábrázolással együtt: 4 pont

Pozitív externáliaNegatív externália

Az internalizálás a társadalmi optimum eléréséhez az extern hatásokat (külső hatásokat) internalizálja, azaz belsővé, a gazdasági szereplők által érzékelhetővé teszi. Ennek módjai:

- önkéntes megállapodások,
- kényszerű kártalanítás,
- adminisztratív intézkedések,
- adók, illetve támogatások rendszere.

2 pont

Makroökonómia

I. Feleletválasztós kérdések

3 x 1 = 3 pont

1. b.
2. c.
3. c.

II. Igaz – Hamis állítások

4 x 2 = 8 pont

1. Igaz

Az összefüggés arra mutat rá, hogy a három tényezőnél egyszerre pozitív változást nem lehet elérni.

2. Hamis

Az összefüggés fordítva igaz. A jövedelem 2,2%-os növekedése a munkanélküliséget 1%-kal csökkenti.

3. Igaz

Mert a nominális pénzkínálat növekedése ceteris paribus a reál-pénzkínálatot is növeli, s így a függvényt jobbra tolja el. Így a pénzkeresleti függvényt alacsonyabb ponton metszi. Ez pedig a kamatláb csökkenését jelenti.

4. Hamis

Az inflációs folyamatnak nyertesei is lehetnek, pl: az adósok, a reál-vagyontárgyak birtokosai.

III. Definíciók

2 x 2 = 4 pont

1. A fogyasztási határhajlandóság: megmutatja, hogy a fogyasztók minden újabb jövedelemegység hányad részét hajlandóak fogyasztásra fordítani.
2. Reálbér: a nominálbér reálértéke, a nominálbér és árszínvonal hányadosa. Az az árutömeg, amelyet a nominálbérért megvásárolhatunk.

IV. Számítási és geometriai feladatok**25 pont****1. feladat****10 pont**

Háztartás	
$S_H = 50$	$T_r = 90$
$T_H = 80$	$W = 900$
$C = 860$	
990	990

Vállalat	
$S_v = 150$	$Y = 1230$
$T_v = 180$	
$W = 900$	
1230	1230

Árupiac	
$Y = 1230$	$C = 860$
$IM = 420$	$I = 400$
	$G = 90$
	$X = 300$
1650	1650

Állam	
$T_r = 90$	$T_H = 80$
	$T_v = 180$
$G = 90$	
$S_A = 80$	
260	260

Tőkepiac	
$I = 400$	$S_H = 50$
	$S_v = 150$
	$S_K = 120$
	$S_A = 80$
400	400

Külföld	
$S_K = 120$	
$X = 300$	$IM = 420$
420	420

Minden helyes számítás (C, Y, IM, G, S_A) 2 pontot ér.

2. feladat**15 pont**

2.1.

$$Y^D = C + I + G$$

$$Y^D = [0,75 \cdot (1200 - 50) + 150] + (320 - 50 \cdot 4) + 125$$

$$Y^D = 1257,5$$

Az árupiacon túlkereslet van.

2 pont

$$M^D = 5 \cdot 1200 - 990 \cdot 4 = 2040$$

$$M^S/P = 1800/1,5 = 1200$$

A pénzpiacon túlkereslet van.

2 pont

2.2.

$$Y = C + I + G$$

$$Y = [0,75 \cdot (Y - 50) + 150] + (320 - 50i) + 125$$

$$0,25Y = 557,5 - 50i$$

$$Y = 2230 - 200i$$

$$M^D = M^S/P$$

$$5Y - 990i = 1800/1,5$$

$$5Y - 990i = 1200$$

$$Y = 240 + 198i$$

$$240 + 198i = 2230 - 200i$$

$$398i = 1990$$

$$i = 5\%$$

5 pont

$$Y^e = [0,75 \cdot (Y - 50) + 150] + (320 - 50 \cdot 5) + 125$$

$$0,25Y^e = 307,5$$

$$Y^e = 1230$$

2 pont

Vagy:

$$Y = 240 + 198i$$

$$Y = 240 + 198 \cdot 5 = 1230$$

Vagy:

$$Y = 2230 - 200i$$

$$Y = 2230 - 1000 = 1230$$

2.3.

$$Y^e = [0,75 \cdot (Y - 50) + 150] + (320 - 50 \cdot 4) + 125$$

$$Y^e = 0,75Y + 357,5$$

$$Y^e = 1430$$

2 pont

2.4.

$$\text{Egyensúly esetén } M^D = M^S/P$$

$$5Y - 990i = M^S/P$$

$$5 \cdot 1430 - 990 \cdot 4 = 3190$$

$$M^S/P = 3190$$

$$M^S = 3190 \cdot 1,5 = 4785$$

2 pont

V. Kifejtő kérdés**Fejtse ki a költségvetési politika jellemzőit és a felmerülő problémákat!****10 pont**

A költségvetési politika az állam kiadásai és bevételei révén megvalósuló gazdaságpolitikai irányzat. Azon gazdaságirányító és befolyásoló intézkedések, amelyeket az állam a költségvetés bevételei, ill. kiadásai révén valósít meg. 1 pont

A költségvetési politika eszközei:

- Az adók: olyan közvetlen ellenszolgáltatás nélküli jövedelem átengedése, amelyet az állam kényszer útján hajt be.

Az adóemelés hatására a makrokereslet csökken. (A fogyasztási keresleti függvény lefelé eltolódik, a termelési szférában a kisebb lakossági megtakarítások miatt csökken a tőkepiac bevétele, s így közvetve a beruházási hitelek forrása is csökken, közvetlenül pedig az adóemelés miatt csökken a vállalati szférában maradó adózott eredmény összege is.)

Az adóemelés csökkenti a kínálatot is, mivel a kereslet csökkenésére számítanak. Az adó növeli a vállalat költségeit is, ami addig csökkentheti az eredményt, hogy a vállalkozás már nem nyereséges. A termelés csökken vagy teljesen leáll, ami a kínálatot csökkenti.

A kereslet mindig gyorsabban reagál a változásokra, mint a kínálat, túlkínálat alakul ki, az árszínvonalnak csökkennie kéne, de nem fog, mert az adó nőtt, amit beépítenek az árakba. Inflációs folyamatok indulhatnak el. Dekonzunkturális folyamatok is elindulhatnak, amit a kormány más eszközökkel próbál ellensúlyozni.

Az adócsökkentés hatása ellentétes.

4 pont

- A kormányzati kiadások: a termelésre serkentően hatnak. Ezek lehetnek a transzferek vagy a kormányzati vásárlások.

A transzferek növelik a rendelkezésre álló jövedelmet, s így a keresletet.

A kormányzati vásárlások közvetlenül növelik a makrokeresletet. A kormányzati kiadások növelése erőteljesebben hat az egyensúlyi jövedelemre, mint egységnyi adó csökkentése. (A kiadási multiplikátor nagyobb, mint az adó multiplikátor.)

3 pont

A költségvetési politika buktatói:

- Inflációt gerjeszthet, deficitese költségvetés esetén az inflációs hatás erősebb, mint a termelésösztönző hatás.

- A kormányzati beruházások megtérülésének problémája: olyan beruházásokat kell eszközölni, melyek hatékonyak, gazdaságosak.

2 pont